Lietas arhīva Nr. A42-00240-25/2
ECLI:LV:ADRJRIT:2025:0219.A420140624.2.S

Administratīvā rajona tiesa
Rīgas tiesu nams
SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā
Rīgā 2025. gada 19. februārī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese Ilze Andruškina,
piedaloties pieteicējam /pers. A/, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Valsts robežsardzes – pārstāvei /pers. B/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Valsts robežsardzes 2024. gada 25. marta lēmuma Nr. 23?10.1.2/1276 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējam Valsts robežsardzes (turpmāk – robežsardze) /reģiona nosaukums//amats/ /pers. A/ ar robežsardzes /reģiona nosaukums/ 2024. gada 7. februāra lēmumu Nr. 23.6-0.1.1.2/602 piemērots disciplinārsods – piezīme. Minētajā lēmumā secināts, ka pieteicējs, 2023. gada 23. novembrī atbilstoši Imigrācijas likuma 59.^{4} panta 3. punktam pieņemot lēmumu par /pers. C/ (turpmāk – ārzemnieks) atbrīvošanu, neievēroja Imigrācijas likuma 46. panta otro daļu, Valsts robežsardzes 2019. gada 25.novembra iekšējo noteikumu Nr. 21 "Kārtība, kādā Valsts robežsardze organizē ārzemnieku atgriešanas pasākumus" (turpmāk – noteikumi Nr. 21) 22.5. apakšpunktu, amata apraksta 5.1., 5.8. un 5.14. apakšpunktu, tādējādi pieteicējs nav izpildījis Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likuma (turpmāk – Dienesta gaitas likums) 6. panta 1. un 3. punktā noteiktos amatpersonas vispārīgos pienākumus.
Pieteicējs šo lēmumu apstrīdēja.

[2] Ar robežsardzes 2024. gada 25. marta lēmumu Nr. 23?10.1.2/1276 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) zemākas iestādes lēmums atstāts negrozīts.
Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk norādītajiem apsvērumiem.
[2.1] Robežsardzes veiktajā dienesta pārbaudē konstatēts, ka ārzemniekam 2023. gada 16. oktobrī izsniegts izbraukšanas rīkojums, kurā noteikts izceļošanas termiņš – līdz 2023. gada 27. oktobrim.
2023. gada 20. novembrī robežsardzes amatpersonas no Valsts policijas amatpersonām pārņēma un nogādāja uz dienesta telpām ārzemnieku, kurš nav izpildījis izbraukšanas rīkojumu. 2023. gada 20. novembrī ārzemnieks ar robežsardzes amatpersonas lēmumu aizturēts, pamatojoties uz Imigrācijas likuma 51. panta pirmās daļas 1. punktu un otrās daļas 3. punktu (*aizturēšanas protokolā norādīts – 8. punkts*).
2023. gada 23. novembrī pieteicējs atbilstoši Imigrācijas likuma 59.^{4} panta 3. punktam pieņēma lēmumu par ārzemnieka atbrīvošanu.
[2.2] Pieteicējs nav pietiekami kritiski un rūpīgi izvērtējis konkrētās lietas apstākļus un kļūdaini secinājis, ka ir zuduši apstākļi, kas bija par pamatu ārzemnieka aizturēšanai. Pieteicējs neņēma vērā, ka aizturētais, kopš 2022. gada 12. decembra ilgstoši nelikumīgi uzturoties Latvijā un apzinoties savu pārkāpumu, veicina nelegālo imigrāciju un, iespējams, apdraud sabiedrisko kārtību un drošību valstī. Pieteicējam nevajadzēja koncentrēties uz ārvalstnieka kārtējo solījumu izceļot.
Ārzemnieka aizturēšanas iemesls bija izbraukšanas rīkojuma neizpilde, un minētais fakts joprojām pastāvēja brīdī, kad pieteicējs pieņēma lēmumu par ārzemnieka atbrīvošanu.
[2.3] Disciplinārās sodīšanas mērķis ir panākt vainīgās personas labošanos, kā arī panākt, lai citas personas neizdarītu pārkāpumus, proti, sodam ir ne vien sodošs, bet arī preventīvs – audzinošs mērķis. Konkrētajā gadījumā piezīme ir atbilstošākais disciplinārsoda veids.

[3] Pieteicējs vērsās ar pieteikumu tiesā par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu.
Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.
[3.1] Robežsardzes amatpersonas jau 2023. gada 16. oktobrī, sākotnēji konstatējot ārzemnieka nelikumīgu uzturēšanos Latvijā, neņēma vērā ārzemnieka paskaidrojumā norādīto, ka ir iesniegti dokumenti Polijas uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai, bet gan izdeva izbraukšanas rīkojumu, kas neatceļ personas tiesības uzturēties Polijā.
[3.2] Imigrācijas likuma 42. panta 1. punkts noteic, ka izbraukšanas rīkojumu neizdod, ja ārzemniekam ir derīga citas Eiropas Savienības dalībvalsts uzturēšanās atļauja vai cits dokuments, kas dod viņam tiesības tur uzturēties, un ārzemnieks nekavējoties dodas uz attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts teritoriju. Tā kā pieteicējs bija ieguvis informāciju no Polijas kompetentās iestādes par ārzemnieka tiesībām uzturēties Polijā, tad kopsakarā ar Dokumentu juridiskā spēka likuma 1. panta pirmajā daļā noteikto, ka dokuments ir jebkura rakstveida informācija, ko rada jebkurš publisko vai privāto tiesību subjekts, īstenojot iestādes vai amata pilnvaras (tātad arī elektroniskā pasta sarakste starp valstu kompetentajām iestādēm starptautiskās sadarbības ietvaros), pieteicējs veica tālākās procesuālās darbības, tostarp izskaidrojot ārzemniekam tā pienākumu nekavējoties doties uz Poliju, kur viņam ir tiesības uzturēties.
[3.3] Imigrācijas likuma 42. panta 1. punktā nav norādīti gadījumi, kad šo normu nepiemēro, tostarp izbraukšanas rīkojuma neizpilde, tādējādi konkrētajā gadījumā pastāvēja izvēles brīvība. Lietas apstākļi mainījās pēc izbraukšanas rīkojuma izdošanas, proti, informācija par tiesībām uzturēties Polijā tika iegūta tikai tad, kad ārzemnieks 2023. gada 20. novembrī jau bija aizturēts, lai gan izbraukšanas rīkojuma izdošanas brīdī ārzemnieks atbilstoši 2023. gada 16. oktobra paskaidrojumā norādītajam bija informējis robežsardzes /reģiona nosaukums/ amatpersonas par dokumentu iesniegšanu uzturēšanās atļaujas saņemšanai Polijā. Tādējādi nebija iespējams piemērot Imigrācijas likuma 46. panta otrajā daļā noteikto procedūru – piespiedu izraidīšanu.

[3.4] Izbraukšanas rīkojums faktiski bija neleģitīms, jo netika vērtēts cilvēktiesību ierobežojuma samērīgums, jo tas personai attiecīgās tiesības pēc būtības atņem un nekādā gadījumā nav samērīgs saskaņā ar Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas 9. pantu. Tāpat valstij ir saistošs Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/115/EK par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, preambulas 6. pants (*acīmredzot, domāts – preambulas 6. apsvērums*), atbilstoši kuram dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka saskaņā ar Eiropas Savienības tiesību aktu pamatprincipiem lēmumi atbilstīgi šai direktīvai būtu jāpieņem, katru gadījumu izskatot atsevišķi un pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, tādējādi būtu jāņem vērā ne tikai tie apsvērumi, kas saistīti ar nelegālu uzturēšanos. Savukārt desmitajā daļā (*acīmredzot, domāts preambulas 10. apsvērums*) norādīts, ka piespiedu izraidīšanas vietā priekšroka dodama brīvprātīgas atgriešanās iespējai, un būtu jāpiešķir laiks brīvprātīgai izceļošanai, ja nav pamata uzskatīt, ka tas varētu negatīvi ietekmēt atpakaļnosūtīšanas procedūras mērķi.

Arī Senāta praksē norādīts, ka lietās, kas saistītas ar ārzemnieka izraidīšanu, ir būtiski ņemt vērā cilvēktiesību aspektu, proti, Latvija ir uzņēmusies starptautiskas saistības cilvēktiesību jomā.

[4] Robežsardze paskaidrojumā norāda, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā minētajiem argumentiem.

[5] Tiesas sēdē pieteicējs pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz pieteikumā minētajiem argumentiem.

Robežsardzes pārstāve pieteikumu neatzina, balstoties uz pārsūdzētajā lēmumā minētajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[6] Lietā izšķirams, vai pieteicējs pamatoti ir saukts pie disciplināratbildības, piemērojot disciplinārsodu – piezīmi.

[7] Lietas materiālos redzams, ka 2023. gada 16. oktobrī, pamatojoties uz Imigrācijas likuma 41. panta pirmo un trešo daļu, izdots izbraukšanas rīkojums, ar kuru ārzemniekam uzdots labprātīgi atstāt Eiropas Savienības dalībvalstu teritoriju līdz 2023. gada 27. oktobrim (*lietas 52. lapa*). Izbraukšanas rīkojumā norādīts, ka ārzemnieks no 2022. gada 13. decembra uzturas Latvijā un Šengenas valstu teritorijā bez derīgas vīzas vai uzturēšanās atļaujas, tādējādi pārkāpjot Imigrācijas likuma 4. panta pirmās daļas 2. punktu un Šengenas robežu kodeksa 6. panta pirmās daļas "b" apakšpunktu.

2023. gada 20. novembrī ārzemnieks aizturēts saskaņā ar Imigrācijas likuma 51. panta pirmās daļas 1. punktu un otrās daļas 8. punktu (*lietas 63.–66. lapa*). Aizturēšanas protokolā norādīts, ka ārzemnieks nav izpildījis 2023. gada 16. oktobrī izdoto izbraukšanas rīkojumu. Tādējādi no 2023. gada 28. oktobra ārzemnieks uzturējās un turpina uzturēties Latvijā un Šengenas valstu teritorijā bez derīgas vīzas vai uzturēšanās atļaujas, pārkāpjot Imigrācijas likuma 4. panta pirmās daļas 2. punktu.

2023. gada 23. novembrī pieteicējs pieņēma lēmumu, ar kuru ārzemnieks atbrīvots, pamatojoties uz Imigrācijas likuma 59.^{4} panta 3. punktu, jo ir zuduši apstākļi, kas bija par pamatu viņa aizturēšanai (*lietas 72. lapa*).

[8] Atbilstoši Imigrācijas likuma 41. panta pirmajai daļai, ja konstatēta ārzemnieka nelikumīga uzturēšanās Latvijas Republikā, viņam izdod izbraukšanas rīkojumu, izņemot šā likuma 42. pantā noteiktos gadījumus. Minētā panta trešā daļa noteic, ja ārzemnieka nelikumīgu uzturēšanos Latvijas Republikā konstatē robežsardzes amatpersona, izbraukšanas rīkojumu izdod robežsardzes priekšnieks vai viņa pilnvarota amatpersona, izņemot šā panta otrās daļas 2. punktā noteiktos gadījumus.

Imigrācijas likuma 51. panta pirmās daļas 1. punkts noteic, ka robežsardzes amatpersonai ir tiesības aizturēt ārzemnieku, ja uz viņu attiecas izraidīšanas procedūra saskaņā ar šā likuma 41., 46. vai 50.^{6} pantu. Saskaņā ar minētā panta otro daļu robežsardzes amatpersona ir tiesīga pieņemt lēmumu par ārzemnieka aizturēšanu, ja ir pamats uzskatīt, ka viņš izvairīsies no izraidīšanas procedūras vai traucēs tās sagatavošanu vai pastāv ārzemnieka bēgšanas iespējamība, un to pamato kāds no šādiem apstākļiem: ārzemnieks nepamatoti nav izpildījis izbraukšanas rīkojumu (8. punkts).

Atbilstoši Imigrācijas likuma 46. panta otrajai daļai, ja ārzemniekam bijis izdots izbraukšanas rīkojums, bet šā likuma 51. panta otrajā daļā minētos apstākļus konstatē pēc izbraukšanas rīkojuma izdošanas, iestādes amatpersona, kas izdevusi izbraukšanas rīkojumu, pieņem lēmumu par ārzemnieka piespiedu izraidīšanu.

Imigrācijas likuma 59.^{4} panta 3. punkts noteic, ka aizturēto ārzemnieku atbrīvo saskaņā ar robežsardzes amatpersonas lēmumu par aizturētā ārzemnieka atbrīvošanu, ja ir zuduši apstākļi, kas bija par pamatu viņa aizturēšanai.

[9] Noteikumu Nr. 21 22.5. apakšpunkts noteic, ka Atgriešanas struktūrvienības amatpersona, saņemot šo iekšējo noteikumu 15.4.2. apakšpunktā minēto informāciju, ja konstatē, ka lēmuma pieņemšana ir robežsardzes kompetencē, īsteno šo iekšējo noteikumu 1.4. apakšpunktā noteiktos atgriešanas pasākumus (piespiedu izraidīšanu, pamatojoties uz lēmumu par piespiedu izraidīšanu).

Pieteicēja amata aprakstā noteikti šādi amata pienākumi: pārzināt ar atgriešanu un patvērumu saistītos Latvijas Republikas un Eiropas Savienības normatīvos aktus, Iekšlietu ministrijas un Valsts robežsardzes struktūrvienību darbu reglamentējošo dokumentu prasības, prast tās piemērot savā darbībā (5.1. apakšpunkts); veikt labprātīgas atgriešanas, piespiedu izraidīšanas vai nodošanas readmisijas kārtībā pasākumu realizāciju (5.8. apakšpunkts);" sagatavot izbraukšanas rīkojumu un lēmumu par ārzemnieka piespiedu izraidīšanu (5.14. apakšpunkts).

Dienesta gaitas likuma 6. pants noteic, ka amatpersonas vispārīgie pienākumi ir ievērot Latvijas Republikas Satversmi, Latvijas Republikai saistošas starptautisko tiesību normas, likumus un citus normatīvos aktus (1. punkts); apzinīgi un godprātīgi pildīt amata pienākumus un augstāku amatpersonu rīkojumus (pavēles) (3. punkts).

[10] Robežsardze norāda, ka konkrētajā gadījumā pieteicējam bija jāpieņem lēmums par ārzemnieka piespiedu izraidīšanu, pamatojoties uz Imigrācijas likuma 46. panta otro daļu, nevis jāatbrīvo ārzemnieks atbilstoši Imigrācijas likuma 59.^{4} panta 3. punktam. Atbrīvojot ārzemnieku, pieteicējs nebija pietiekami kritiski un rūpīgi izvērtējis lietas apstākļus un kļūdaini secinājis, ka ir zuduši apstākļi, kas bija par pamatu ārzemnieka aizturēšanai. Ar ārzemnieka atbrīvošanu radīts nelegālās imigrācijas risks un, iespējams, apdraudēta sabiedriskā kārtība un drošība valstī.

Pretēji minētajam pieteicējs norāda, ka rūpīgi un vispusīgi izvērtēja lietas apstākļus. Lēmums par ārzemnieka atbrīvošanu pieņemts, jo konstatēts Imigrācijas likuma 42. panta 1. punktā norādītais apstāklis, t.i., informācija no Polijas kompetentās iestādes par ārzemnieka tiesībām uzturēties Polijā, pamatojoties uz ārzemnieka 2023. gada 11. maijā Polijas kompetentajā iestādē iesniegto iesniegumu uzturēšanās atļaujas saņemšanai. Līdz ar to piespiedu izraidīšana nebija piemērojama.

Tiesa turpmāk minēto argumentu dēļ atzīst par pareizu robežsardzes pozīciju, ka pieteicējam bija jāpieņem lēmums par ārzemnieka piespiedu

izraidīšanu, nevis jāatbrīvo ārzemnieks.

[11] No ārzemnieka aizturēšanas protokola redzams, ka ārzemnieka aizturēšana pamatota ar Imigrācijas likuma 51. panta otrās daļas 8. punktā norādīto apstākli – ārzemnieks nepamatoti nav izpildījis izbraukšanas rīkojumu. Imigrācijas likuma 59.^{4} panta 3. punkts noteic, ka ārzemnieks ir atbrīvojams, ja ir zuduši apstākļi, kas bija par pamatu viņa aizturēšanai. Izbraukšanas rīkojums ārzemnieka atbrīvošanas brīdī joprojām nebija izpildīts, līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka ārzemnieka aizturēšanas apstākļi bija zuduši Imigrācijas likuma 59.^{4} panta 3. punkta izpratnē.

Tā kā ārzemniekam bija izdots izbraukšanas rīkojums un pēc tā izdošanas, 2023. gada 20. novembrī aizturot ārzemnieku, tika konstatēta izbraukšanas rīkojuma nepamatota neizpilde, atbilstoši Imigrācijas likuma 46. panta otrajai daļai bija jāpieņem lēmums par ārzemnieka piespiedu izraidīšanu.

Līdz ar to tiesa atzīst, ka pieteicējs nepamatoti atbrīvoja ārzemnieku atbilstoši Imigrācijas likuma 59.^{4} panta 3. punktam. Pieteicējam saskaņā ar Imigrācijas likuma 46. panta otro daļu bija jāpieņem lēmums par ārzemnieka piespiedu izraidīšanu, jo bija iestājušies visi apstākļi minētās normas piemērošanai.

[12] Ārzemnieka atbrīvošanu pieteicējs pamato ar Imigrācijas likuma 42. panta 1. punktu, atbilstoši kuram izbraukšanas rīkojumu neizdod vai lēmumu par piespiedu izraidīšanu nepieņem, ja ārzemniekam ir derīga citas Eiropas Savienības dalībvalsts uzturēšanās atļauja vai cits dokuments, kas dod viņam tiesības tur uzturēties, un ārzemnieks nekavējoties dodas uz attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts teritoriju.

No minētās normas izriet divi kumulatīvi apstākļi, kuriem izpildoties, neizdod izbraukšanas rīkojumu vai nepieņem lēmumu par piespiedu izraidīšanu, proti: 1) ārzemniekam ir derīga citas Eiropas Savienības dalībvalsts uzturēšanās atļauja vai cits dokuments, kas dod viņam tiesības tur uzturēties; 2) ārzemnieks nekavējoties dodas uz attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts teritoriju.

Procesa dalībnieku domas dalās jautājumā par to, vai Polijas kompetentas iestādes 2023. gada 20. novembrī sniegtā informācija, ka ārzemnieks 2023. gada 11. maijā Polijas kompetentajā iestādē ir iesniedzis iesniegumu uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai, kas ārzemniekam piešķir tiesības līdz lēmuma pieņemšanai uzturēties Polijā, ir kvalificējama atbilstoši Imigrācijas likuma 42. panta 1. punktā ietvertajam apstāklim par dokumentu, kas dod tiesības ārzemniekam uzturēties citas Eiropas Savienības dalībvalstī.

Procesa dalībnieki nav vienisprātis arī par Imigrācijas likuma 42. panta 1. punktā ietverto otru apstākli – ārzemnieks nekavējoties dodas uz attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts teritoriju.

[13] Var piekrist pieteicēja norādītajam, ka normatīvajā regulējumā nav noteikta kārtība, kādā kontrolēt, vai patiešām saskaņā ar Imigrācijas likuma 59.^{4} panta 3. punktu atbrīvots ārzemnieks ir devies uz attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts teritoriju, un tas arī no pieteicēja netika sagaidīts. Tomēr, lai piemērotu Imigrācijas likuma 42. panta 1. punktu, ir jābūt kādam pamatam uzskatīt vai vismaz ir jāiegūst pārliecība, ka ārzemnieks patiešām nekavējoties dosies uz attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts teritoriju. Tiesa piekrīt robežsardzes norādītajam, ka pieteicējs nepamatoti ir koncentrējies uz ārzemnieka kārtējo solījumu izceļot, un atzīst, ka lietā konstatētie apstākļi nedod ne mazāko pamatu uzskatīt, ka ārzemnieks pēc atbrīvošanas nekavējoties dosies uz Poliju. Tieši pretēji lietā konstatētie apstākļi liecina par ārzemnieka mērķtiecīgu rīcību nelegāli uzturēties Latvijā, izvairīšanos no pienākuma izbraukt no Latvijas, un nekas neliecina par viņa nodomu doties uz Poliju.

Šo secinājumu, pirmkārt, pamato paša ārzemnieka pretrunīgie paskaidrojumi, no kuriem izriet, ka ārzemnieks izvairās no pienākuma izbraukt no Latvijas, kur viņš jau ilgstoši apzināti uzturas nelegāli. Proti, 2023. gada 16. oktobra ārzemnieka paskaidrojumā norādīts, ka 2022. gada 14. oktobrī viņš ieceļojis Latvijā ar derīgu vīzu, lai strādātu. Uz darbu nav gājis, jo nepatika. 2022. gada 12. decembrī vīzu atcēla. Latvijā uzturas nelegāli. 2023. gada 11. maijā iesniedzis dokumentus Polijas uzturēšanās atļaujas saņemšanai, tomēr to vēl nav saņēmis (*lietas 54. un 60. lapa*). Savukārt 2023. gada 20. novembra ārzemnieka paskaidrojumā pretēji iepriekš minētajam norādīts, ka ārzemnieks nav zinājis par vīzas atcelšanu 2022. gada 12. decembrī. Robežsardzes amatpersonas ārzemniekam izsniedza izbraukšanas rīkojumu, saskaņā ar kuru ārzemniekam bija no Latvijas jāizceļo līdz 2023. gada 23. oktobrim. Ārzemnieks nav izceļojis, jo viņam nebija pietiekamu finanšu līdzekļu. To, ka ārzemnieks Latvijā uzturējies nelikumīgi, uzzinājis šodien no robežsardzes amatpersonām. Ārzemnieks iesniedzis dokumentus Polijā, lai saņemtu uzturēšanās atļauju, bet lēmumu vēl nav saņēmis (*lietas 61. un 67. lapa*).

[14] Otrkārt, ārzemnieka lietā ir viņa aizturēšanu veikušās amatpersonas 2023. gada 21. novembra ziņojums. Tajā norādīts, ka ārzemniekam Latvijā nav pastāvīgas dzīvesvietas, nav radinieku, kas varētu nodrošināt viņa izmitināšanu, ārzemnieks nevar norādīt vietu, kur uzturēsies līdz attiecīgās izraidīšanas procedūras beigām, un iesniegt dzīvokļa vai mājas īpašnieka rakstveida apliecinājumu par apņemšanos nodrošināt viņa izmitināšanu, kā arī persona nevar uzrādīt naudas summu, ar ko pietiek viesnīcas rezervēšanai līdz viņa izraidīšanai. Ārzemniekam nav legāla darba un pietiekamu iztikas līdzekļu (*lietas 69. lapa*). No lietas materiāliem neizriet, ka ārzemnieka atbrīvošanas brīdī būtu mainījies arī kāds no šiem apstākļiem, piemēram, ārzemnieka rīcībā būtu naudas līdzekļi, kas tādējādi dotu pamatu domāt par viņa solījuma izceļot no Latvijas patiesumu un iespējamu īstenošanu. Naudas līdzekļu trūkumu ārzemnieks jau iepriekš 2023. gada 20. novembra paskaidrojumā bija norādījis kā šķērsli izbraukšanas rīkojuma izpildei.

Kritiski vērtējams pieteicēja tiesas sēdē norādītais, ka ārzemnieks solījis, ka atbrauks viņa draugs ar savu automobili. Ar šo apstākli līdz tiesas sēdei pieteicējs nav nācis klajā. Turklāt no pieteicēja disciplinārlietā 2024. gada 18. janvārī sniegtā paskaidrojuma izriet, ka pieteicējs nemaz nav pienācīgi apsvēris, vai ir kāds pamats uzskatīt, ka ārzemnieks patiešām nekavējoties dosies uz Poliju. Proti, atbildot uz jautājumu, vai, atbrīvojot ārzemnieku, tika vērtēts tas, ka ārzemnieks jau vienreiz solījās izceļot caur lidostu un norādīja, ka viņam nebija finanšu līdzekļu, lai izpildītu izbraukšanas rīkojumu, pieteicējs paskaidroja, ka minētie apstākļi netika vērtēti, jo tie nemainītu lietas būtību un faktiskos apstākļus, kas tika konstatēti uz konkrētā lēmuma pieņemšanas brīdi (*lietas 84. lapa*).

Robežsardze šajā sakarā ir pamatoti norādījusi, ka pieteicējam, ņemot vērā viņa ilggadējo profesionālo pieredzi atgriešanas jomā, bija kritiski jāizvērtē ārzemnieka sniegtie paskaidrojumi.

[15] Treškārt, ārzemnieks jau ilgstoši – gandrīz gadu – nelikumīgi uzturas Latvijā un, kā izriet no izbraukšanas rīkojumu izdevušās robežsardzes amatpersonas 2024. gada 3. janvāra paskaidrojuma (*lietas 76. lapa),* ceļo pa Eiropas Savienību (uz Poliju), apzinās šo pārkāpumu un labprātīgi neatstāj Latvijas teritoriju. Pieteicējam bija jāapzinās, ka ārzemnieka atbrīvošana veicinās nelegālo imigrāciju Latvijā, un tas apdraud valsts sabiedrisko kārtību un drošību. Par ārzemnieka nihilistisku attieksmi pret Latvijas migrācijas politiku un tās īstenošanas ietvaros attiecībā uz viņu pieņemtajiem lēmumiem norāda arī tas, ka, neskatoties uz to, ka ārzemniekam ir atļauts uzturēties tikai Polijā līdz lēmuma par uzturēšanās atļaujas saņemšanu pieņemšanai, viņš tomēr apzināti ir ieceļojis atpakaļ Latvijā un apzināti turpinājis Latvijā uzturēties nelegāli.

Pieteicējs apstrīdēšanas iesniegumā, reaģējot uz robežsardzes norādīto, ka ārzemnieks, iespējams, apdraud sabiedrisko kārtību un drošību valstī, jo abas reizes policijas amatpersonas ārzemnieku konstatēja nakts laikā, norādījis, ka Latvijā nepastāv ierobežojumi personām brīvi pārvietoties nakts laikā.

Tomēr pieteicējs bez ievērības ir atstājis apstākli, ka ārzemnieks nakts laikā pārvietojies ar transportlīdzekli bez izpūtēja un atbilstošām riepām (*lietas 68. lapa*), kas ir acīmredzams sabiedriskās kārtības un drošības apdraudējums.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka lietā konstatētajos apstākļos nebija nekāda pamata uzskatīt, ka ārzemnieks izpildīs solījumu izbraukt no Latvijas un pēc atbrīvošanas nekavējoties dosies uz Poliju. Līdz ar to lēmuma par ārzemnieka piespiedu izraidīšanu nepieņemšana nav attaisnojama ar Imigrācijas likuma 42. panta 1. punktu, jo neizpildās viens no šajā normā noteiktajiem kumulatīvajiem apstākļiem. Pretēji pieteikumā norādītajam ar pienākuma nekavējoties doties uz Poliju izskaidrošanu ārzemniekam nav pietiekami minētās normas piemērošanai. Nav šaubu, ka ārzemniekam pienākums izbraukt no Latvijas ir skaidrs un saprotams jau no izbraukšanas rīkojuma saņemšanas brīža. Līdz ar to robežsardzes secinājums, ka pieteicējs, atbrīvojot ārzemnieku, nebija pietiekami kritiski un rūpīgi izvērtējis konkrētās lietas apstākļus, ir pamatots.

[16] Robežsardze norāda, ka ārzemniekam nav neviena derīga dokumenta, kas dotu tiesības uzturēties Eiropas Savienības dalībvalstī (izņemot Poliju), ir tikai Polijas kompetento iestāžu atbilde, ka ir iesniegts iesniegums uzturēšanās atļaujas saņemšanai, kas ļauj uzturēties Polijā laika periodā, kamēr tiks pieņemts lēmums (*lietas 27. lapa*).

No iekavās ietvertās atrunas "izņemot Polijas" var rasties priekšstats, ka robežsardzes ieskatā ārzemniekam ir Imigrācijas likuma 42. panta 1. punktā noteiktais dokuments, kas dod tiesības uzturēties Polijā. Tiesas sēdē robežsardzes pārstāve precizēja, ka robežsardzes ieskatā Polijas kompetento iestāžu atbilde nav vērtējama kā dokuments Imigrācijas likuma 42. panta 1. punkta izpratnē.

Var piekrist robežsardzes norādītajam, ka jautājums par dokumenta – uzturēšanās atļaujas – izsniegšanu ārzemnieka atbrīvošanas brīdī vēl nebija izlemts, un apstāklis, ka ārzemnieks Polijas kompetentajā iestādē ir iesniedzis iesniegumu uzturēšanās atļaujas saņemšanai, automātiski nenozīmē uzturēšanās atļaujas izsniegšanu. Tādējādi, šauri uzlūkojot Imigrācijas likuma 42. panta 1. punktu, var nonākt pie secinājuma, ka dokuments, kas dotu tiesības ārzemniekam uzturēties Polijā, viņam nebija izsniegts.

Vienlaikus no minētās normas izriet, ka tieši ārzemnieka tiesības uzturēties citā Eiropas Savienības dalībvalstī ir viens no apstākļiem, kas jāņem vērā, lemjot par izbraukšanas rīkojuma izdošanu vai lēmuma par piespiedu izraidīšanu pieņemšanu. Līdz ar to arī tad, ja ārzemniekam nav citas Eiropas Savienības dalībvalsts uzturēšanās atļauja vai cits dokuments, kas dod viņam tiesības tur uzturēties, tomēr ir informācija no citas Eiropas Savienības dalībvalsts, ka viņam ir tiesības tur uzturēties sakarā ar attiecīgā jautājuma izskatīšanu, šī informācija ir ņemama vērā Imigrācijas likuma 42. panta 1. punkta piemērošanā. Līdz ar to Polijas kompetentās iestādes sniegtā informācija, ka ārzemniekam līdz lēmuma pieņemšanai ir tiesības uzturēties Polijā, nav atstājama bez ievērības, piemērojot Imigrācijas likuma 42. panta 1. punktu. Minētais secinājums izriet arī no Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes lietā sniegtā viedokļa un prakses: ja tiek konstatēts, ka ārzemniekam ir tiesības uzturēties citā Eiropas Savienības dalībvalstī un ārzemnieks nekavējoties dodas uz attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts teritoriju, atbilstoši Imigrācijas likuma 52. panta 1. punktam lēmums par piespiedu izraidīšanu netiek pieņemts (*lietas 83. lapa*).

Tomēr izskatāmajā gadījumā Polijas kompetentās iestādes sniegtā informācija par ārzemnieka tiesībām uzturēties Polijā nav pietiekama lēmuma par piespiedu izraidīšanu nepieņemšanai, jo nebija pamata uzskatīt, ka ārzemnieks nekavējoties dosies uz Poliju. Līdz ar to pieteicējs nepamatoti atsaucas uz Imigrācijas likuma 42. panta 1. punktu.

[17] Pirmstiesas procesa laikā pieteicējs nav norādījis uz Imigrācijas likuma 47. pantu. Savukārt pieteikumā, atsaucoties uz Imigrācijas likuma 47. pantu un Senāta 2020. gada 31. augusta lēmumā lietā Nr. SKA-1263/2020 atzīto, ka lietās, kas saistītas ar ārzemnieka izraidīšanu, ir būtiski ņemt vērā cilvēktiesību aspektu, pieteicējs nav konkretizējis, kurām tieši Latvijas starptautiskajām saistībām ir pretrunā ārzemnieka izraidīšana.

Tiesa nekonstatē Latvijas starptautiskās saistības, kurām būtu pretrunā ārzemnieka izraidīšana.

Pieteikumā, citējot Imigrācijas likuma 49. pantu, pieteicējs nav konkretizējis, kādēļ šī norma citēta. Robežsardzes priekšnieks nav atcēlis vai apturējis izbraukšanas rīkojumu, līdz ar to konkrētajā gadījumā nav pamata runāt par šo normu.

Robežsardzes secinājumu pamatotību nemaina divu Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 16. decembra direktīvas 2008/115/EK par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, preambulas apsvērumu citēšana. Ārzemniekam tika sniegta iespēja brīvprātīgi izceļot no Latvijas, tomēr viņš šo iespēju neizmantoja un turpināja apzināti nelegāli uzturēties Latvijā, acīmredzami negodprātīgi ignorējot savu pienākumu izceļot.

Pieteicēja lēmuma saskaņošana ar tiešo priekšnieku nepadara šo lēmumu par atbilstošu normatīvajiem aktiem un nemazina pieteicēja atbildību par pieņemto lēmumu.

[18] Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka robežsardze pamatoti secināja, ka pieteicējs, atbrīvojot ārzemnieku, neievēroja Imigrācijas likuma 46. panta otro daļu, noteikumu Nr. 21 22.5. apakšpunktu, amata apraksta 5.1., 5.8. un 5.14. apakšpunktu, tādējādi neizpildot Dienesta gaitas likuma 6. panta 1. un 3. punktā noteiktos amatpersonas vispārīgos pienākumus.

Šāds disciplinārpārkāpums ir paredzēts Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm disciplināratbildības likuma (turpmāk – Disciplināratbildības likums) 3. panta pirmajā daļā, atbilstoši kurai par disciplinārpārkāpumu atzīstama amatpersonas ar nodomu (tīši) vai aiz neuzmanības izdarīta darbība vai bezdarbība, kas saistīta ar tās dienesta pienākumu pildīšanu un izpaužas kā tiesību aktos noteiktās kārtības un prasību neievērošana.

[19] Saskaņā ar Disciplināratbildības likuma 15. panta pirmo daļu, piemērojot disciplinārsodu, ņem vērā: 1) disciplinārpārkāpuma izdarīšanas apstākļus; 2) disciplinārpārkāpuma raksturu; 3) disciplinārpārkāpuma radīto zaudējumu un kaitējumu; 4) amatpersonas vainas formu; 5) atbildību mīkstinošos apstākļus; 6) atbildību pastiprinošos apstākļus; 7) disciplinārsoda piemērošanas lietderības apsvērumus (vai pārkāpums nav mazsvarīgs, vai tas ir radījis nelabvēlīgas sekas); 8) piemērojamā disciplinārsoda samērīgumu ar izdarīto disciplinārpārkāpumu.

Piemērojot minēto normu, judikatūrā atzīts, ka disciplinārsoda piemērošana ir individualizēta procedūra, kuras gala rezultātu ietekmē vairāku apstākļu kopums, proti, pārkāpuma raksturs, tā izdarīšanas apstākļi un sekas, pārkāpēja vainas pakāpe nodarījumā, ziņas, kas raksturo personību un iepriekšējo darbu, atbildību mīkstinošie un pastiprinošie apstākļi (piemēram, *Senāta 2015. gada 14. decembra sprieduma lietā Nr. SKA-741/2015 (A420548311) 6. punkts, 2016. gada 24. maija sprieduma lietā Nr. SKA-399/2016 (A420294214) 16. punkts* un *2016. gada 8. jūlija sprieduma lietā Nr. SKA-1023/2016 (A420213415) 10. punkts*).

Disciplināratbildības likuma $22.^1$ panta pirmā un otrā daļa noteic, ka lēmumu par disciplinārsoda piemērošanu var pieņemt, neierosinot disciplinārlietu (saīsinātais process), ja šā likuma 15. panta pirmajā daļā paredzētie apstākļi ir noskaidrojami bez disciplinārlietas izmeklēšanas un tiek konstatēts, ka nav pamata piemērot kādu no šā likuma 13. panta otrās daļas 3., 4., 5. vai 6. punktā noteiktajiem disciplinārsodiem. Saīsinātajā procesā var piemērot tikai disciplinārsodu – piezīme vai rājiens.

[20] Pieteicējam piemērots vieglākais disciplinārsods – piezīme. Robežsardze ir apsvērusi Disciplināratbildības likuma 13.[1] pantā reglamentētā aizrādījuma piemērošanu, argumentējot, kādēļ izskatāmajā gadījumā tas nav piemērojams. No pārsūdzētā lēmuma ir redzams, ka iestāde, piemērojot attiecīgo disciplinārsoda veidu, ir izdarījusi lietderības apsvērumus. Tiesa atzīst, ka iestāde ir pareizi izvērtējusi pieteicēja izdarītā pārkāpuma izdarīšanas apstākļus un raksturu, ņēmusi vērā vainas formu, kā arī pieteicēja personību un dienesta gaitu. Šajā sakarā pieteicējs iebildumus nav izvirzījis.

[21] Apkopojot minēto, tiesa atzīst, ka pārsūdzētais lēmums ir tiesisks un pamatots, bet pieteikums – noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 251. panta sesto daļu un Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm disciplināratbildības likuma 25. panta trešo daļu, tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Valsts robežsardzes 2024. gada 25. marta lēmuma Nr. 23?10.1.2/1276 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Senātā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese I. Andruškina

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU